

На Роза и Маня

На *Роза* се падна честта въ ония години, когато ние бѣхме още невръстни школници, да *разбие старата традиция и да отвори вратитѣ на новия театъръ, чрезъ който влезе освежителния въздухъ на западната и северна драма*. Самъ азъ не съмъ ималъ щастието до я видя на сцената. Бѣхъ прочелъ само нейната лирична сбирка (въ сътрудничество съ г-нь Ст. Поповъ). Но ехо отъ голѣмата българска артиска бѣше достигнало до насъ, и славата на една модерна, свободна и романтична жена *разбиваше лека полека и последнитѣ останки отъ еснафското понятие на закрепостена робиня: отъ еснавското понятие на закрепостена робиня: ние виждахме, че и у насъ вече се създаваше новия женски типъ . . .*

Но *Маня Икономова* съмъ виждалъ въ ролята на г-жа Алвингъ отъ „Призраци“. И сега още стои предъ мене *образа на жената съ посивѣлите коси, жената, която напраздно се старее да прикрива общественитѣ рани, да маскира язвитѣ, които разлагатъ семейството . . .* Тя съ ужасъ забелѣзва, какъ чорапа на основнитѣ лъжи започва да се различава, и повседневността се изпълва съ призраци — старитѣ въплотени грѣхове на миналото, надвесени надъ насъ като трагическа сждба и необходимостъ.

И сега въ живота — когато вървимъ — около насъ, задъ насъ и предъ насъ, пѣплятъ призрацитѣ! Ние носимъ мъртвия трупъ на миналото съ неговия заразителенъ дѣхъ. Ние чакаме спасителното Слово, което да ни събуди отъ кошмаритѣ. Кой ще го изрече? Ще ни дойде ли то отъ освободителната сила на *Изкуството*? Или отъ другаде? . . . Нека преодолѣемъ тоя часъ могъществото на призрацитѣ. Нека се присъединимъ къмъ общия хоръ *въ името на двете голѣми свободни художнички, создателки на две поколения артисти и зрители, художествени възпитателки и единъ цѣлъ народъ!*

Емануилъ п. Димитровъ